

The project is supported by

Hyvät opiskelijat,

tämä kysely on kehitetty eurooppalaisen evoluutiobiologian tutkimuksen pohjalta. Kyselyyn vastataan anonyymisti ja aineistoa käsitellään luottamuksellisesti.

Osallistumisesi on erittäin tärkeää tutkimuksen kannalta, joten pyydämme sinua täyttämään kyselyn huolellisesti. **Laita vain yksi rasti kuhunkin vaihtoehtokysymykseen, ellei toisin ohjeisteta.** Vastaaminen kestää noin 20-30 minuuttia. Lue ohjeet huolellisesti ennen vastaamista.

Kiitokset osallistumisestasi!

1. Kuinka vanha olet?

_____

2. Mikä on sukupuolesi?

mies

nainen

muu (mikä?): _____

3. Minä vuonna valmistuit toisen asteen koulutuksesta (lukio, ammattikoulu)?

_____

4. Kävitkö erikoislukiota tai painotettuja opintoja?

Kyllä (mitä?): _____

Ei

5. Minä koulu- tai lukiovuotena opiskelit biologiaa viimeksi?

- Valmistumiseen asti
- 1 – 2 vuotta ennen valmistumista
- 3 – 4 vuotta ennen valmistumista
- yli 4 vuotta ennen valmistumista
- En ole opiskellut biologiaa koulussa tai lukiossa

6. Opiskeletko biologiaa, biotieteitä tai biologian opettajaksi?

- kyllä (Siirry kysymykseen 8)
- ei (Siirry kysymykseen 7)

7. Mitä opiskelet?

- luonnontieteet (tarkemmin): _____
- humanistiset tieteet (tarkemmin): _____
- insinööritieteet (tarkemmin): _____
- kauppatieteet (tarkemmin): _____
- oikeustiede (tarkemmin): _____
- kasvatustiede (tarkemmin): _____
- psykologia (tarkemmin): _____
- lääketiede (tarkemmin): _____
- joku muu (tarkemmin): _____

8. Kuinka paljon biologian aiheet kiinnostavat sinua?

- hyvin paljon   paljon   melko paljon   keskiarvo   melko vähän   vähän   hyvin vähän
-

9. Ajattelitko että tiedät mitä "evoluutio" biologiassa tarkoittaa?

- kyllä
- osittain
- sinne päin
- ei
- muu (tarkenna): _____

10. Opitko jotain evoluutiosta koulussa?

- kyllä
 ei
 en tiedä

11. Oletko käynyt koulua vain Suomessa?

- kyllä (siirry kysymykseen 13)
 ei (siirry kysymykseen 12)

12. Missä muussa maassa olet käynyt koulua ja minkä ikäisenä?

Maa: _____

Ikä: _____ - _____

13. Mihin uskonnolliseen suuntaukseen kuulut?

- Evankelis-luterilainen
 Vapaat kirkolliset suuntaukset
 Katolinen
 Ortodoksinen
 Juutalaisuus
 Sunnimuslimit (Suomen Islam-seurakunta, Islam Keskus, islamilaiset seurakunnat)
 Alaviittimuslimit
 Shiiamuslimit
 Hindulaisuus
 Buddhismi
 Ei mikään
 Muu (tarkenna): _____

- A.** Lue tarkkaan tekstit ja vastausvaihtoehdot. Tämän jälkeen, valitse vastausvaihtoehto, joka mielestäsi parhaiten vastaa oikeaa tieteellistä näkemystä. Huom. Merkitse vain yksi rasti kysymystä kohden!

A1.

Kärpäsloukut ovat lihansyöjäkasveja. Ne esiintyvät maaperässä, joka on ravinnepöyhä. Erityisesti sopeutuneiden saalistuslehtiensä avulla ne saavat ravinteita myös kiinnisaamistaan hyönteisistä. Tämä mahdollistaa ravinteiden suuremman saannin ja edesauttaa kasvin kasvua.

Miten lehtien evoluutio tapahtui ajan mittaan?

Jotkut kärpäsloukkuyksilöt tunnistivat ravinnepuutoksen ja sen seurauksena muuttivat lehtensä saalistuslehdiksi. Tällöin ne pystyivät käyttämään hyödykseen myös hyönteisten ravinteita ja selviytyivät helpommin.	☐
Ravinnepuutoksen takia kärpäsloukut saivat automaattisesti saalistuslehdet. Tämän takia ne saivat selviytymisedun.	☐
Luonto on sopeuttanut kärpäsloukut ravinnepöyhään maaperään, jotta ne voivat kasvaa paremmin.	☐
Joillakin kärpäsloukuilla oli sattumalta saalistuslehdet ja sen lisäksi ne pystyivät käyttämään hyödyksi hyönteisiä ravinnepöyhässä maaperässä. Näin ollen kärpäsloukut, joilla oli saalistuslehdet, kykenivät selviytymään ja lisääntymään.	☐
Kasvaakseen paremmin kärpäsloukut sopeutuivat ravinnepöyhään maaperään.	☐
En tiedä.	☐

A2.

Biologit yleensä käyttävät termiä kelpoisuus (fitness) evoluutiosta puhuttaessa.
Alla on neljän urosleijonan kuvaukset.

Millä leijonalla on mielestäsi suurin kelpoisuus?

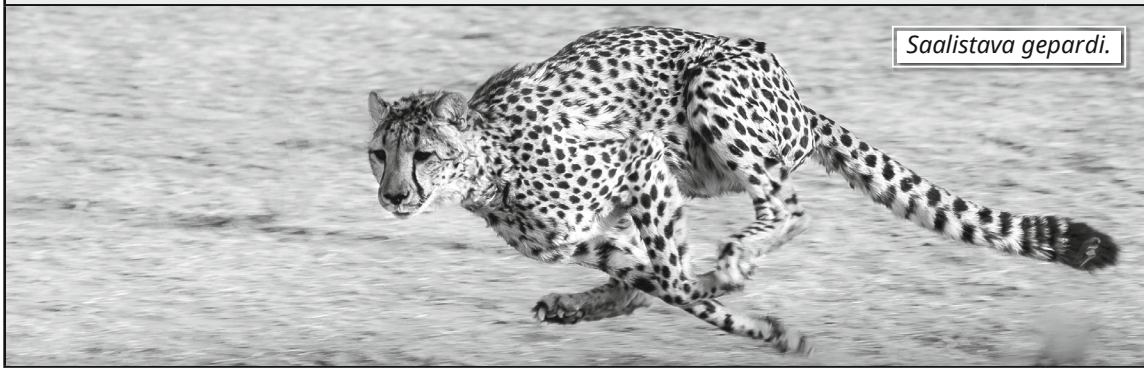
Merkitse vastaus taulukon alaosaan.

Nimi	George	Ben	Spot	Sandy	
Pituus hännän kanssa	3 m	2,55 m	2,7 m	2,7 m	
Paino	173 kg	160 kg	162 kg	160 kg	
Jälkeläisten lukumäärä	19	25	20	20	
Elinikä	13 vuotta	16 vuotta	12 vuotta	9 vuotta	
Aikuisikäen selviytyneiden jälkeläisten lukumäärä	13	14	14	19	
Muuta	George oli hyvin kookas ja terve. Voimakkain leijona.	Benillä oli eniten naaraita haaremissaan.	Kun Spotin elinalue tuhoutui tulipalossa, Spot onnistui muuttamaan laumansa kanssa uudelle alueelle ja muuttamaan ruokailutottumuksiaan	Sandy kuoli jalkaansa saadun haavan kautta syntyneeseen infekioon	En tiedä.
“Kelpoisin” leijona on:	☐	☐	☐	☐	☐

A3.

Gepardit pystyvät juoksemaan saalistaessaan jopa 104 km/h, mutta niiden esi-isät pystyivät juoksemaan vain 32 km/h.

Miten gepardin juoksukyky kehittyi?

Saadakseen kiinni enemmän saalista gepardit sopeuttivat omaa juoksunopeuttaan.	☐
Jotkut gepardit olivat sattumalta nopeampia ja siten parempia saamaan kiinni saalista. Tästä syystä useampi nopeista kuin hitaista gepardeista pystyi selviytymään ja lisääntymään.	☐
Luonto on sopeuttanut gepardit juoksemaan nopeammin, että ne saavat enemmän saaliista kiinni.	☐
Jotkut gepardien esi-isistä huomasivat, etteivät he saa kiinni tarpeeksi saalista. Tämän takia, gepardit lisäsivät juoksunopeuttaan. Tämän seurauksena gepardit saivat kiinni enemmän saalista ja selvisivät hengissä helpommin.	☐
Gepardien juoksunopeus kehittyi automaattisesti, koska ne pystyivät saamaan enemmän saalista. Tämän takia niillä on selviytymisetu.	☐
Jotkut gepardien esi-isät huomasivat, etteivät he saa tarpeeksi kiinni saalista. Tämän seurauksena ne harjoittelivat enemmän juostakseen nopeammin.	☐
En tiedä.	☐

A4.

Eräässä laaksossa asuu joukko liskoja. Maanjäristyksen takia sinne syntyy syvä ja leveä rotko, joka jakaa liskojen elinalueen. Tämän seurauksena liskot elävät kahdessa pienemmässä ryhmässä. Muutaman tuhannen vuoden kuluttua rotko sulkeutuu ja aiemmin erillään olleet liskoryhmät ovat jatkossa samalla elinalueella.

Miten liskoryhmien evoluutio on voinut edetä?

Eräs laakson liskoista.

Molemmat ryhmät ovat kehittyneet samaan suuntaan eikä niitä voi erottaa toisistaan.	☐
Ryhmät ovat voineet kehittyä eri tavoin vain, jos niiden elinympäristöt ovat olleet hyvin erilaisia.	☐
Ei ole mahdollista ennustaa, miten nämä kaksi ryhmää ovat kehittyneet.	☐
Kumpikaan ryhmä ei ole kehittynyt lainkaan ja tilanne on kuin ennen rotkon syntyä.	☐
Molemmat ryhmät ovat kehittyneet eri suuntiin, ja ne voi helposti erottaa toisistaan.	☐
En tiedä.	☐

A5.

Metsäkotiloiden kuorien väri vaihtelee. Metsässä, jossa maa on yleensä ruskea, kotiloilla on useammin tumman värinen kuori. Vaaleamman värisiä kotiloita löytyy puolestaan niityiltä, joissa kotiloiden väritys auttaa niitä maastoutumaan ympäristöönsä ja täten suojautumaan paremmin kotiloita niiden vihollisilta, laulurastailta.

Miten tämä tapahtui?

Erinäköisiä kotiloita.

Koska oli olemassa parempi tapa piiloutua laulurastailta, kotilot muuttivat automaattisesti värinsä vaaleammaksi. Siksi niillä on selviytymisetu.	☐
Luonto on sopeuttanut vaaleanväriset kotilot elinympäristöönsä (niityille), jotta ne maastoutuvat paremmin.	☐
Jotkut tummanväriset kotilot huomasivat, että niiden pitää vaihtaa kuorensa väri ollakseen paremmin maastoutunut ympäristöönsä. Siksi ne söivät enemmän vaaleaa ruokaa vaihtaakseen kuorensa värin vaaleammaksi.	☐
Ollakseen paremmin maastoutuneita tummanväriset kotilot sopeutuivat ympäristöönsä (niittyyn).	☐
Jotkut tummanväriset kotilot huomasivat, että heidän pitää vaihtaa kuorensa väriä ollakseen paremmin suojautuneita. Siksi kotilot muuttivat väriään. Tämän takia niitä syötiin harvemmin ja ne pystyivät selviytymään helpommin.	☐
Jotkut kotiloista olivat satunnaisesti vaaleamman värisiä ja laulurastaat eivät erottaneet niitä yhtä helposti niityllä. Tämän takia vaaleammat kotilot pystyivät selviytymään ja lisääntymään.	☐
En tiedä.	☐

A6.

Aavikoilla on vain vähän vettä. Päivän aikana on kuuma ja aurinko paistaa voimakkaasti. Monille kasveille tämä on haitallista, koska ne menettävät paljon vettä kuumuuden ja kuivan ilman takia. Kaktuksilla oli alun perin lehdet, jonka jälkeen kehittyi kaktuksia, joilla oli pienemmät lehdet ja lopulta lehdettömiä kaktuksia, joilla oli piikit.

Miten tämä kehitys tapahtui?

Lehdetön mutta piikikäs kaktus.

Menettääkseen vähemmän vettä kaktukset sopeutuivat aavikkoympäristöön.	☐
Jotkut kaktukset, joilla oli lehtiä, huomasivat, että ne menettävät liikaa vettä. Tämän takia ne kutistivat lehtensä. Lopputuloksena ne menettävät vähemmän vettä ja selviytyivät paremmin.	☐
Jollain kaktuksilla oli satunnaisesti pienemmät lehdet kuin toisilla kaktuksilla, ja ne menettivät vähemmän vettä aavikolla. Tämän seurauksena pienilehtiset kaktukset pystyivät selviytymään ja lisääntymään paremmin.	☐
Kaktuksille oli automaattisesti pienemmät lehdet, koska ne menettivät vähemmän vettä aavikolla tällä tavoin. Tämän ansiosta ne saivat selviytymisedun.	☐
Luonto on sopeuttanut kaktukset aavikkoelinympäristöönsä, jotta ne menettäisivät vähemmän vettä.	☐
En tiedä.	☐

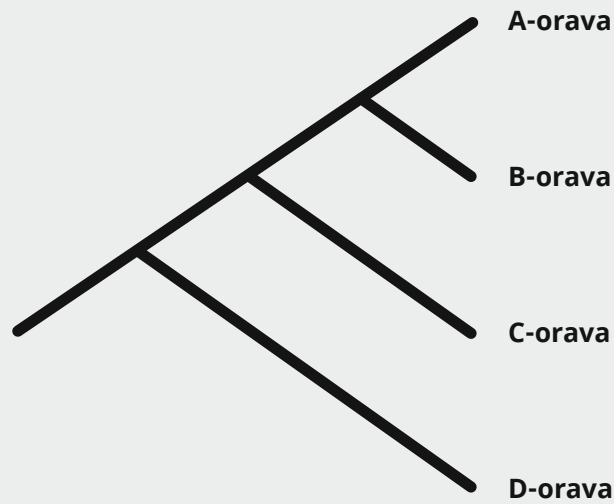
A7.

1800-luvun lopussa eläintieteilijä August Weismann teki seuraavan kokeen: Hän leikkasi hiiren hännän kokonaan irti selvittääkseen, miten hännän irrottaminen vaikuttaa hiiren jälkeläisiin. Miltä hiiren jälkeläiset voisivat näyttää?	
Keskimäärin jälkeläisten hännät ovat hieman lyhyempiä kuin vanhempiensa hännät.	☐
Jälkeläisillä olisi vielä häntä, mutta sitä ei enää käytettäisi.	☐
Jälkeläisillä ei olisi häntää.	☐
Hännän katkaisu ei vaikuttaisi jälkeläisten hännän pituuteen.	☐
En tiedä.	☐

A8.

Oletetaan, että Weismann olisi katkaissut hiirten jälkeläisten hännät 20 sukupolven ajan. Miltä hiiret 21. sukupolvessa näyttäisivät?	
Keskimäärin jälkeläisten hännät olisivat merkittävästi lyhyempiä kuin ensimmäisen sukupolven vanhempien hännät.	☐
Jälkeläisillä olisi vielä häntä, mutta sitä ei enää käytettäisi.	☐
Jälkeläisillä ei olisi häntää.	☐
Hännän katkaisu ei vaikuttaisi jälkeläisten hännän pituuteen.	☐
En tiedä.	☐

A9.1

Kuvassa on kuvitteellisten oravalajien evoluutio.
Merkitse nuoli, joka esittää ajan kulun suuntaa kuvaajassa.

↑	↓	→	←	↗	↘	↙	↖	En tiedä.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

A9.2

Kuvaajassa esitetään neljän eri oravalajin sukulaisuussuhteet.
Mitkä seuraavista väitteistä vastaavat kuvaajaa?

C-oravat ovat ...

... läheisintä sukua A-oraville.	☐
... läheisintä sukua B-oraville.	☐
... läheisintä sukua D-oraville.	☐
... yhtä läheistä sukua A- kuin B-oraville.	☐
... yhtä läheistä sukua B- kuin D-oraville.	☐
... yhtä läheistä sukua A-, B- ja D-oraville.	☐
En tiedä.	☐

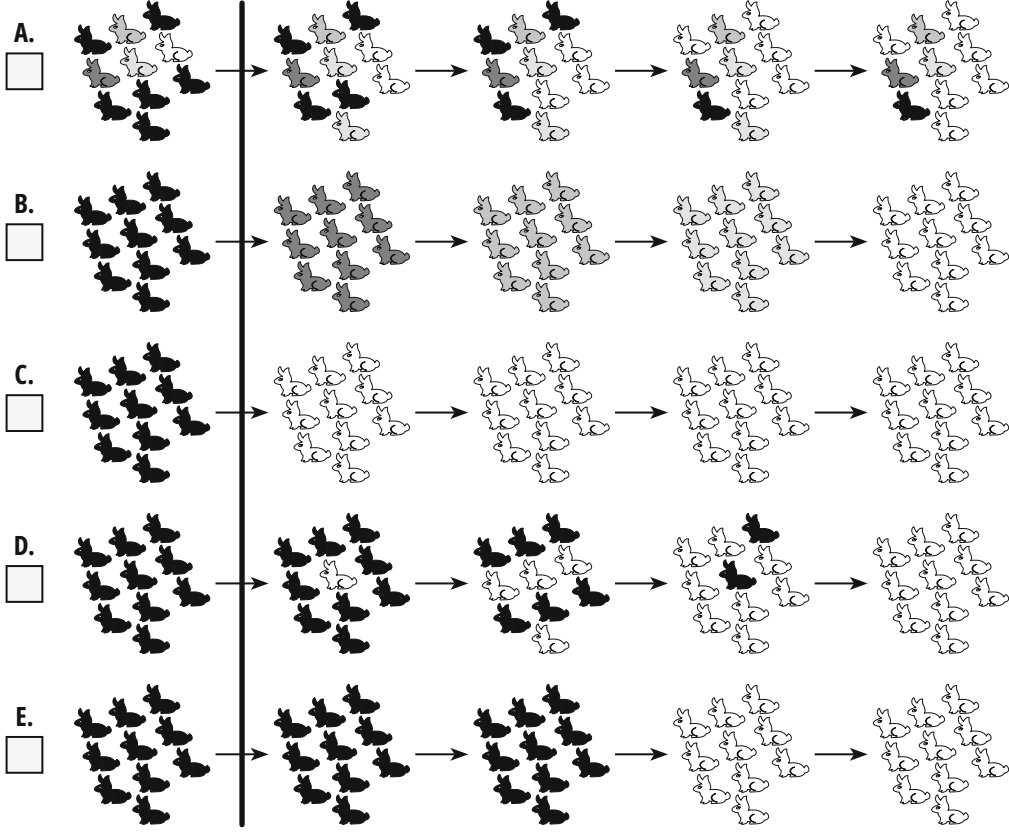
A10.

Mikä kuvatuista pitkän aikavälin muutoksista jääkauden käynnistymisen jälkeen on todennäköisin?

menneisyys

nykyhetki

Jääkausi alkaa tässä. Ilmasto on kylmempi ja lunta on maassa.

F. Jokin muu kehityskulku, kuten: _____
_____
_____
_____

A11.

Mikä seuraavista on simpanssin lähin sukulaislaji?

gorilla ☐	ihminen ☐	oranki ☐	paviaani ☐	en tiedä ☐
-------------------------------------	-------------------------------------	------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

B.

Seuraavat väittämät ovat oikein tai väärin.

Valitse vain yksi vastausvaihtoehto kutakin väitettä kohden.

Oikein**Väärin****En tiedä.****B1.**

Uusi laji syntyy, kun yksittäinen eläin- tai kasvilaji sopeutuu uuteen elinympäristöönsä.

B2.

Evoluutio johtaa aina parempaan muotoon.

B3.

Ihmiset ja simpanssit kehittyivät itsenäisesti samasta kantamuodosta, joka oli apina.

B4.

Mitä paremmin eliö on sopeutunut ympäristöolosuhteisiin, sitä todennäköisemmin se saa enemmän jälkeläisiä.

B5.

Ilman yksilöiden välisiä eroja ei voi olla lajiutumista.

B6.

Ihmiskunnan biologinen evoluutio on saavuttanut päätepisteensä.

B7.

Seuraavat väitteet ovat joko oikein tai väärin. Merkitse vain yksi vastausvaihtoehto kutakin väitettä kohden:

Oikein**Väärin****En tiedä.****B7.1**

Mutaatiot tapahtuvat satunnaisesti.

B7.2

Kasvit ja eläimet säätelevät itse mutaatioiden tapahtumista.

B7.3

Mutaatiot ovat aina haitallisia.

B7.4

Mutaatioiden vaikutukset voivat olla neutraaleja.

B7.5

Tyypillisissä olosuhteissa elävissä eliöissä ei tapahdu mutaatioita.

B7.6

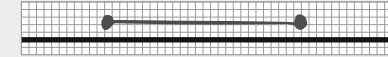
Mutaatioita voi tapahtua riippumatta ympäristötekijöiden muuttumisesta.

C. Merkitse ajankohdat tai ajanjaksot seuraaville aikajanoille. Tee merkintä aikajanan yläpuolelle.

Huom: Kaikissa aikajanoissa on sama ajanjakso (maapallon synnystä tähän päivään). Pidä tämä mielessäsi, kun merkitset ajankohtia tai ajanjaksoja.

C1. Merkitse ajanjakso, jolloin ihmiset olivat olemassa maapallolla.

Esimerkiksi:

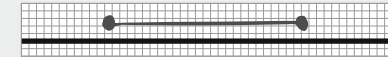

Maapallon synty

Nykypäivä

C2. Merkitse ajanjakso, jolloin hirmuliskot (dinosaurukset) olivat olemassa maapallolla.

Esimerkiksi:

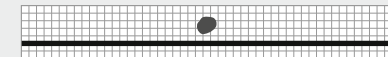

Maapallon synty

Nykypäivä

C3. Merkitse ajankohta, jolloin elämä syntyi maapallolla.

Esimerkiksi:

Maapallon synty

Nykypäivä

D.

Merkitse kuinka paljon olet samaa mieltä seuraavien mieltä ja aivoja koskevien väitteiden kanssa.

Alla olevissa väitteissä 'mieli' merkitsee sitä, mikä määrittää sinua ja mikä voidaan ymmärtää esimerkiksi sanoilla 'sielu', 'personallisuus' tai 'itse'.

Jonkin verran samaa mieltä
Samaa mieltä
En osa sanoa
Jonkin verran eri mieltä
Eri mieltä

D1.

Mieli on periaatteessa riippumaton ruumiista, se on vain ajallisesti kiinni ruumiissa.

D2.

Periaatteessa mieli voidaan kuvata kokonaan aivojen hermosolujen prosessien avulla.

D3.

Mieleni säilyy olemassa ruumiini kuoleman jälkeen.

D4.

Henkiset prosessit eivät ole MITÄÄN muuta kuin aivojen toiminnan tulosta.

D5.

Kun käytän sanaa "mieli", se on vain aivojen monimutkaisten toimintojen yksinkertaistamista.

E.

Merkitse kuinka paljon olet samaa mieltä seuraavien evoluutiota koskevien väitteiden kanssa.

Henkilökohtainen mielipiteeni on, että...

Jonkin verran samaa mieltä
Samaa mieltä
En osaa sanoa
Jonkin verran eri mieltä
Eri mieltä

E1.

...koko maailma eliöineen on kehittynyt miljardien vuosien aikana.

E2.

...tietoisuutemme on evoluution luonnollisten prosessien tulos.

E3.

...evoluutioteorian avulla voidaan selittää eliöiden sopeutuminen omaan ympäristöönsä.

E4.

...älylliset kykymme EIVÄT ole kehittyneet luonnollisten evolutiivisten prosessien kautta.

E5.

...eläimet ja kasvit, jotka tunnemme nykyään, ovat kehittyneet edeltävistä lajeista.

E6.

...moraalikäsityksemme on osittain luonnollisen evoluution tulosta.

E7.

...nykyiset eliöt ovat miljardeja vuosia kestäneiden evolutiivisten kehityskulkujen tulosta.

E8.

...jotain niin monimutkaista kuin tietoisuus EI VOI syntyä evoluutiosta.

F.

Merkitse kuinka paljon olet samaa mieltä seuraavien uskoa ja uskontoa koskevien väitteiden kanssa.

Jonkin verran samaa mieltä
En osa sanoa
Jonkin verran eri mieltä
Eri mieltä

F1.

Uskon Jumalaan.

F2.

Tunnen, että Jumala on olemassa.

F3.

Ajattelen, että Jumalan olemassaolon puolesta on olemassa hyviä perusteluita.

F4.

Kuvaisin itseäni uskonnolliseksi ihmiseksi.

F5.

Ilman uskoa elämälläni ei olisi tarkoitusta.

F6.

Uskon, että Taivas on olemassa.

F7.

Rukoilen ja uskon, että rukoukseni voi muuttaa tulevia tapahtumia.

F8.

Koen täytymystä, kun olen läheisessä yhteydessä Jumalaan.

F9.

Uskoni takia minulla on toivoa kuoleman jälkeisestä elämästä.

F10.

Elämäni on merkityksellistä, koska Jumala pitää minusta.

Image sources:

Cheetah: DrZoltan/pixabay - Venus Flytrap: naokivin/pixabay - Lizards in the valley: Alexas_Fotos/pixabay - Banded Snails: zimt2003/pixabay - Leafless Cactus: Pexels/pixabay